

РІВЕНЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДОВІРИ ЯК КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Савчук Р. М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
директор*

*Івано-Франківський юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Одним із критеріїв оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів є рівень громадської довіри, дослідження якого у вітчизняній науці проводяться за двома основними напрямками: соціологічному та правовому. Як зазначає О.В. Проневич, якщо представники соціологічної науки зосереджені на вдосконаленні методології та інструментарію виявлення (виміру) рівня довіри населення як індикатора (індексу) відповідності діяльності органів влади суспільним очікуванням, то фахівці в галузі адміністративного права досліджують проблеми оптимізації інституційно-правового забезпечення реалізації конституційних функцій суб'єктами владних повноважень з урахуванням практики правозастосування та громадської думки щодо ефективності їх діяльності [1, с. 225].

У доктрині адміністративного права рівень громадської довіри до правоохоронних органів розглядається як своєрідний барометр ефективності функціонування органів та інститутів держави [2, с. 9]. Встановлення рівня громадської довіри відіграє вагомий роль в оцінюванні ефективності діяльності правоохоронних органів, оскільки дозволяє визначити якість її здійснення з точки зору громадськості, забезпечує виявлення її недоліків та їх усунення, вказує на очікування громадськості від діяльності правоохоронних органів. На істотну роль рівня громадської довіри у системі критеріїв оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів звертає увагу законодавець, який у частинах 3 і 4 статті 11 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII визначає рівень довіри населення до поліції як основний критерій оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції та вказує на проведення оцінки рівня довіри населення до поліції незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [3]. Закріплюючи механізм проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції, Кабінет Міністрів України у пункті 2 відповідного Порядку, затвердженого постановою від 07.02.2018 р. № 58, передбачає, що основними

завданнями проведення оцінки є отримання інформації про оцінку населенням якості виконання органами і підрозділами Національної поліції покладених на них завдань і функцій, про відповідність роботи органів і підрозділів Національної поліції очікуванням населення, виявлення тенденцій зміни рівня довіри населення до Національної поліції та факторів, що на них впливають [4]. У повному обсязі це стосується й оцінювання ефективності діяльності інших правоохоронних органів.

Рівень громадської довіри як критерій оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів на сьогодні зазнав істотної критики із декількох причин.

По-перше, така критика пов'язана з тим, що вказаному критерію притаманний суб'єктивний характер. Найбільш загальними джерелами формування довіри до правоохоронців, як вказує Т.Д. Гаврилюк, є: 1) особистий досвід спілкування громадянина з працівниками правоохоронних органів із питань, які доводилося вирішувати йому або членам його сім'ї; 2) досвід спілкування з правоохоронцями колег або знайомих, які власними відгуками-враженнями або підтверджують думку про роботу правоохоронців, сформовану на підставі власного досвіду, або можуть вплинути на її зміну в кращий чи гірший бік; 3) інформація, що надходить із засобів масової інформації [5, с. 9]. Виходячи із джерел формування довіри до правоохоронних органів, вчені відзначають, що громадська думка є важливим, проте не цілком точним індикатором їх діяльності, адже цей показник залежить від великої кількості суб'єктивних чинників [6, с. 197-198] та є сумнівним навіть за якісного оцінювання діяльності правоохоронних органів, тому його потрібно сприймати критично – по-різному працює для тих, хто мав контакти з ними, і тих, хто їх не мав [7, с. 176], та що частіше респонденти у своїй повсякденній діяльності контактують із правоохоронцями, то гірше вони оцінюють їхню роботу і більше серед них тих, хто їм недовіряє [8, с. 60].

По-друге, вчені констатують формальний характер визначення рівня громадської довіри до правоохоронних органів виключно в результаті проведення соціологічних досліджень поза зверненням до аналізу інших даних. Так, О.А. Лупало наголошує, що як показує світова правоохоронна практика, самого формального вивчення громадської думки для отримання об'єктивних оцінок про діяльність правоохоронних органів мало, оскільки довіра громадян до них – це кінцевий орієнтир у комплексі заходів, які направлені на оцінку ефективності їх роботи, у тому числі за участю громадськості [9, с. 78].

По-третє, на сьогодні рівень довіри громадян як критерій оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів не призводить до настання юридичних наслідків, хоча це вже суперечить самій ідеї

існування довіри громадян як критерію оцінювання їх діяльності, на що звертає увагу Н.С. Андрійченко [10, с. 90].

Така критика значною мірою є обґрунтованою та зумовлює необхідність виокремлення і неухильного дотримання в ході встановлення рівня громадської довіри до правоохоронних органів низки умов, спрямованих на підвищення ефективності зазначеного критерію оцінювання ефективності їх діяльності: 1) подолання формалізації цього критерію та його застосування виключно в сукупності з іншими критеріями; 2) визначення на рівні методичних рекомендацій механізму використання результатів проведеного оцінювання рівня громадської довіри до правоохоронних органів у практичній діяльності останніх з метою усунення її недоліків та врахування очікувань громадськості від їх діяльності; 3) виокремлення та впровадження правових наслідків визначення рівня громадської довіри до правоохоронних органів у вигляді дисциплінарної відповідальності їх керівників як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні за негативні результати проведеного оцінювання ефективності їх діяльності за вказаним критерієм; 4) розробки за результатами кожного проведеного оцінювання рівня громадської довіри до правоохоронних органів чіткого плану заходів, спрямованих на його підвищення, зі встановленням контролю за його виконанням.

Література:

1. Проневич О.С. Довіра населення як критерій оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів. *Форум права*. 2015. № 4. С. 225-231.

2. Кубаєнко А.В. Сучасні тенденції розвитку довіри населення в умовах реформування правоохоронних органів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 3-4. С. 7-9.

3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

4. Порядок проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 р. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/58-2018-п>.

5. Гаврилюк Т.Д. Адміністративно-правові засади співпраці міліції (поліції) з населенням: європейський досвід; автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2011. 22 с.

6. Пилипів Р.М. Критерії ефективності діяльності патрульної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія психологічна. 2017. № 1. С. 195-205.

7. Нікуліна А.Г. Адміністративно-правовий статус органів досудового розслідування Національної поліції України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2017. 241 с.

8. Субота С.І. Довіра населення як критерій оцінювання ефективної діяльності Національної поліції України. *Вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. № 31. С. 59-62.

9. Лупало О.А. Оцінка ефективності діяльності Національної поліції України: адміністративно-правові аспекти. *Правове регулювання економіки*. 2019. № 18. С. 73-85.

10. Андрійченко Н.С. Адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис. ... д-ра філософії: 081 – Право. Суми, 2020. 234 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-266-4/31>

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОЧИНІВ ЩОДО СПІЛЬНОГО СУМІСНОГО МАЙНА

Ставніченко М. В.

*здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії I курсу
кафедри цивільного та господарського права і процесу
факультету права та економіки*

Міжнародний гуманітарний університет

*Науковий керівник: **Кізлова О. С.***

доктор юридичних наук, професор,

*професор кафедри цивільного та господарського права та процесу
факультету права та економіки*

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Беручи до уваги фундаментальність та важливість інституту шлюбу у побудові соціальної та правової держави, необхідним залишається дієве законодавче урегулювання та забезпечення права спільної сумісної власності подружжя. Держава має створити загальноправову систему норм, які б дозволяли кожній особі бути впевненою у збереженні належного їй майна (майнових прав) під час перебування у шлюбних відносинах, а також забезпечити їх чітке виконання.

В свою чергу, Сімейним кодексом України встановлюються основні принципи, якими регулюються відносини між подружжям стосовно